

Det ryska rättsbrottet

Ryssland uppbringrar utan varje spår av rättsgrund svenska fartyg och flyttar sin sjögräns genom ett förfarande som i danska och svenska noter med rätta betecknats som "ockupation". Vi protesterar — en protest som vi alla vet är totalt verkningslös. Samtidigt fortsätter tusentals svenska arbetare enligt 1946 års beslut att producera varor på kredit för rysk räknning. Dagens Nyheter har påpekat hur fantastiskt detta förhållande är och satt i fråga att den svenska regeringen skulle göra kreditavtalets fullföljande beroende av att Ryssland frånträder sina rättsstridiga anspråk eller åtminstone upphör att uppbringa svenska fiskebåtar utanför den gräns som ryssarna själva hävdar.

Inom den svenska pressen synes denna tanke inte ha vunnit något stöd. Man nöjer sig med att berömma utrikesledningarna i Sverige och Danmark för deras protester, dvs. för att de inte erkänt det uppenbart rättsstridiga — men anser tydligen att vi efter denna platonska hyllning åt rätten skall slå oss till ro och låta ryssarna göra som de vill. En tidning, Expressen, har gjort sig besvär att söka motivera sin ståndpunkt: "Att besvara ett ryskt rättsbrott med hot om att själv begå ett avtalsbrott kan aldrig vara en hållbar ståndpunkt för en demokratisk rättsstat." Låt ryssarna bryta rätten, vi är för korrekta för att bryta ett avtal, även om denna metod är den enda att få ryssarna att respektera rätten — sådant är resonemanget.

I själva verket är det förfarande som här ifrågasatts enligt allmänt godtagna folkrättsregler helt i sin ordning. Folkrätten har måst ta hänsyn till det uppenbara faktum att en för rättskränkningar utsatt stat skulle sakna varje möjlighet att värja sig om ej ett rättsbrott kunde beivras med ett annat rättsbrott. Repressalier är, heter det i Nordisk Familjebok, "varje slags handling som innebär en vedergällning för en åsidosatt rättighet"; staterna har "ofta besvarat en förment rätts-

kränkning med repressalier, bestående i åtgärder som i sin tur skulle utgöra rättskränkningar om de ej kunde motiveras såsom svar på övergrepp från andra sidan"; endast då upprätelse och skadestånd kan vinnas på rättslig väg är repressalier otillåtna. Artikeln är undertecknad av utrikesminister Undén. I professor Halvar Sundbergs arbete "Folkrätt" betecknas repressalier som "åtgärder som erkänns i och för sig folkrättsstridiga, men vilka vinner sitt berättigande genom att utgöra svar på ett folkrättsstridigt uppträdande från andra partens sida", och det erinras om att Sverige tillgrepp repressalier under första världskriget. Liknande framställningar finns i alla folkrättsliga handböcker.

Genom att använda de svenska prestationerna till Ryssland som medel till fredlig påtryckning skulle Sverige alltså ej göra sig skyldigt till något vare sig egendomligt eller rättsstridigt. Det är tvärtom uppenbart — och det förnekar väl ingen — att de ryska rättskränkningarna har en ojämförligt grövre karaktär än en eventuell begränsning av den ryska krediten.

Allt väl

inom utrikesförvaltningen, den parollen upprepar Svenska Dagbladet än en gång i anledning av den senaste artikelseerien i Dagens Nyheter. Någon möjlighet att bemöta detta inlägg finns inte — det innehåller nämligen inte ett ord i sak. Den rad av sakliga felaktigheter som tidningen tidigare gjort sig skyldig till erkänns genom en välalig tystnad, och nya argument anföres ej. Denna försvarsmetod i en dålig sak är säkerligen den bästa; tigandet övertygar visserligen ingen, men det förhindrar blamager.